

שרהקליטה פרס מקבל פני עולים מברית-המועצות (1970)
רק 10% באו בגלל ציונות

לוח לעבור כמה שנים, ועדיין אין תשרי בה".
למרות זאת אינם מתכוונים לחזור לברית-המועצות. רק כ-50 שבים לשם בכל שנה מכל העולם.
102,814 מבין 262,720 היוצאים מברית-המועצות מאז 1971 הגיעו לי ארצות-הברית, קנדה, גרמניה, אוסטרליה ואוסטריה. אליהם הצטרפו, מאז חרי יותר, כ-10 אחוזים ממי שעלו לארץ והיגרו.

כיניהם כמה דמויות ידועות:
● **אדוארד קוזניצוב** — עלה ב-1972, התגרש מסילוה זלמנסון, התחתן עם לריסה גרשטיין, זמרת. מת גורר במינכן, מנהל את מחלקת החדר שות ברדיו ליברטי. יהודי-למחצה.
● **ולודי ויטה רזנבלום** — הוא מהגר, היא מורה לאנגלית. היו סירובניקים. ויטה פנתה לשליטר נות, ביקשה שיאפשרו לה לשלוח את ילדיה לארץ. כל המישפחה עלתה ב-1971 והיגרה ב-1982 לארצות-הברית.
● **ולודי וולטרס** — רופא פסיכיאטר מלינגרד. לחם רבות למען עלייתו. שלוש שנים אחרי שהגיע לארץ, נסע לפאריס.
● **יאשה קאזאקוב** — שבת שבת-רעב במוסקבה. עלה לארץ עם הוריו. הוא נשאר כאן. היום נקרא יעקב קרמי. עובד בלישכת-הקשר שלי

תי ביהודים האלה, והם נראו לי כמו שחקנים בהצגת-תיאטרון משונה.
התחתנתי בטכס אזרחי, ואחר-כך החלטנו לערוך גם טכס דתי, כדי לחדות את החוויה הזו. נסעתי עם בעלי לוויילנה, עיר מגוריו, והייתי מאוד נרגשת. פיתאום כיסו לי את הפנים בסרטוט לבן, ולא הצלחתי לראות כלום. מאוד התאכזבתי.
"עליתי לארץ בגלל בעלי. הוא היה ציוני, וחלם על עלייה. אני התלהבתי מהרעיון. קיוויתי שבישראל אוכל לעשות כל דבר, שלא תחול עלי שום מיגבלה.

רוממה: אני אוהבת לנעול נעליים בצבעים שונים, בוזמנית. בלינגרד אר אפשר היה למצוא נעליים בעלות מיבנה רומה בצבעים שונים.
"הייתי אז מאוד צעירה, רק בת 20, והאמנתי שזה הדבר החשוב ביותר בחיים. עכשיו אני יודעת שלא קיים מרגע כזה כמו חופש חיצוני. חופש אמיתי נובע מבפנים. אפשר להרגיש חופשי ברוסיה, כמו שאפשר להיות כבול כאן."

אוכל, ישן, אוהב

עשרות עולים התבקשו עלידי העולם הזה לציין חמישה מית

נשיאו של קואופרטיב-דירות. המנהלה נתנה לנו אדמה, העמידה לרשר תנו קבלן שבנה את הדירות ונתנה לה וואה לבנייה. חלק מהכסף אנחנו שש קענו.

היו לי גם שתי מכוניות, אחת של

מיסעדר אריק רושקוב (משמאל)
באתי מפני שהורידו אותי בדרכה"

המיפעל ואחת שלי. רמת-החיים שלי היתה גבוהה. כשהורידו אותי בדרכה בבית-החרושת, החלטתי לעלות לארץ.

"אני היה צייר-תפאורות בתיאטרון גדול בלינגרד", אומרת מאשה שצ'ר בקובה. "היו לי חיים מאוד מיוחדים, שגעו סביב התיאטרון. גם הרבינו לבי קר במוסיאונים, לצפות בסרטים, לקרוא ספרים. טיילנו בכל רחבי רוסיה והבית שלנו היה מקום מופגש לעשרות אנשים מעניינים, שחקנים וציירים."

"לא סבלתי מהאנטי-שמיות. אלא שאמי תמיד טרחה להוכיח לאחי ולי, שאנחנו חייבים להצטיין בלימודים, אם אנחנו רוצים להמשיך ללמוד במוסדות גבוהים. יהודים שאינם מצטיינים לא יתקבלו לעולם לאוניברסיטה, היא היתה אומרת. "הרגשתי שאני שונה מאחרים, טרבה יותר מהם. מפני שאמי גם היתה אומרת: אתם רואים, אבא שונה מהשכן הגוי, הוא מבא את כל הכסף הבית, ואי-פעם אינו משתכר."

"לא היה לי כל קשר לדת. סבא שלי ביקר בבית-הכנסת, והיה ברור לי שרק אנשים מתפללים. בפעם הראשונה ביימייתי ראיתי יהודים חובשי-כיפה בגרוזיה. טיילתי שם עם הורי, הסתכל

של שותפות-גורל וניכור מהחברה הז' סובבת, יותר מאשר על תרבות ומסורת יהודיות. וזו, כך טוענים במישר-הק' ליטה, הסיבה העיקרית לעלייתם — הרגשת זרות ואנטי-שמיות, גם אם מוסווית היטב.

גיאורג מוסאיבי: "לא יצאנו משם מפני שקיבלנו בעיטה בתחת. עובדנו מרצוננו החופשי, למרות שהיה שם טוב. אני עליתי מפני שחשבתי, ואני עדיין חושב, שליהודים צריכה להיות פניה משלהם."

"לי היתה שם מישפחה גדולה. תמיד היתה לי פרנסה. אי-פעם לא הייתי רעב, ואי-פעם לא היו לי חיכוכים עם השלטונות."

"כשהחלטתי לעלות, התחננו בניי מישפחתי שאשאר בריגה. לא חסר לי כלום, אמרו, אין לך מה לעשות בארץ ההיא. בכל זאת עליתי. רבים מחברי ומבני-משפחתי נשארו שם. אין להם כל כוונה לעלות אי-פעם לארץ. הם מרגישים כי רוסיה היא מולדתם."

אריק רושקוב (45) עלה לפני 10 שנים מפינסק. נשוי, אב לשני ילדים, מבעלי בריוזקה, מיסעדה רוסית בתל-אביב.

"בקישינב הייתי מהגר ראשי ב' בית-חרושת גדול לייצור-יין", הוא אומר. "גרת בדירה ענקית, מפני שהייתי

בחדש מרס נשא עולה קשיש, מר-רכי רוטשטיין, נאום-ברכה במעון-עולים בכתיים. בתום הנאום הגרש והמי שולה לקה בהתקף-לב ומת.
שבועיים אחר-כך הקבילו פרחי-ט' יס את פניהם של העולים. תצלומים נוספים מתק' של טייסים-לעתיד ועולים חדשים פורסמו בהרחבה.

בחדש מאי פגשה דיילת אל-על, בטיסה מווינה ללוד, את דורה הקשיש. בעיתונים נכתב, כי "למרות שלא היתה להם שפה משותפת, חשו בקירבה ש' כיניהם, והבינו זה את זה"

הבאים נחלקו לארבע קבוצות, לפי איזורי המוצא: ברית-המועצות האירופית, גרוזיה, בוכרה וקוקוז.

מוצאה של הקבוצה הראשונה, שבה עוסקת כתבה זו, הוא מאזורי המרכז מערב של ברית-המועצות: הרפובליקה הסובייטית הרוסית, בילורוסיה, אוקראינה, לטביה, ליטה, אסטוניה ומולדובה.

בקבוצה הזו יש שתי תתי-קבוצות: מהאיזורים שהיו רוסים מזה כמה דורות, ומהאיזורים שסופחו אל ברית-המועצות במלחמת-העולם השנייה: לטביה, ליטה, אסטוניה ומולדובה.

בין הבאים לארץ ב-1971 היתה גם טינה ברודצקאיה, אז צעירה בת 25, מוסקבאית. היא עברה בשגרירות-יש-ראל, הואשמה בריגול והיתה אסורה ב' משך חמש שנים בכלא לוביאנסקה. כמה מיד עם שיחרורה עלתה לארץ. כמה

ימים אחר-כך שלחה מיכתב נמלץ לי-שרהמישטרה. "אנא, הרשו לי לסייר אצל אנשי-מישטרה ולשוחח עימם. רק כך אוכל להתגבר על הפחדים שהעיקו עלי כל ימי חיי, מכל מגע עם לובשי-מדים", כתבה.

ברודצקאיה, מרפאה בריבור, נמ' צאת היום באנגליה, מחפשת עבודה ר' דיוור כדי להשתקע. היא סמל מובהק של האווירה ששררה אז בארץ.

לא רק "פרימיטיבים" הם הרוסים, אלא גם ציונים נלהבים, פעילי-עלייה או אסירי-ציון, שסבלו בברית-המועצות ונאבקו ער טיפת-דם האחרונה כדי להיחלץ מאחוזת הבולשביקים.

"לכל אחד מהבאים, כיניהם צעירים רבים, סיפור מזעזע משלו, רומן שלם של תלאות, פחדים, רדיפות, חקירות קשות", נכתב בהארץ במרס 1971. "ה' עולים, שהבינו מה דרושים מהם, סיפ' קו לעיתונאים סיפורים ציוניים למכ' ביר."

במאי 1971 סיפר ולדימיר מילובי' רוב, בקול בוכים, איך נהג להתהלך במוסקבה כשטרט על בגדו, ועליו מגן דויר עם המילה שלום בעברית ובר' "סית."

כיוני הגיעה קבוצה גדולה של ער' לים. שלוש משפחות מויגה סיפרו, כי השתתפו בהפגנות שערכו יהודים כדי

עולה אדוארד קוזניצוב בטלוויזיה

מישר-החוק. זוריו היגרו לארצות-הברית.

"ומה זה משנה איפה גרים?" אומרת שצ'רבקובה. "בסופו של דבר כל המדינות דומות, כל המיטרים זהים. שם לא יכולתי לרכוש חפצים מסוימים, מפני שלא היו בנמצא. כאן אינני יכולה לקנות כל מה שאני רוצה, מפני שאני לא מיליונרית."

"האורח הקטן, זה שחי את חיי היום-יום, אינו מרגיש את הריכוזי שם, או את החופש המוחלט כאן. גם כאן וגם שם הוע עובר, ישן, אוכל, אוהב ומבלה קצת. ומתנגדי המישטר, אלה נאבקים וסובלים בכל מדינה בעולם."